

Debreceni Ítéltábla

Bhar.I.109/2021/28. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2021. június 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján és ugyanazon a napon tanácsulésen meghozta a következö

í t é l e t e t:

A rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2020. október 29. napján kihirdetett 2.Bf.144/2019/11. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint.

A kiszabott 300.000,- (háromszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az elsőfokú ítélet bevezető részében a nyilvános tárgyalás megjelölés az irányadó, a folytatólagos megjelölés mellözendő.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 24.000,- (huszonnégyezer) forint a vádlottat terhelö bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Gyöngyösi Járásbíróság 2019. február 5. napján kihirdetett 4.B.156/2018/17. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat az ellene a Büntető Törvénykönyvröl szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minösülő és büntetendő 2 rb. rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól

felmentette. Kimondta, hogy az eljárás során felmerült 12.090 Ft bünygyi költséget az állam viseli.

[2] Az ügyészség által a felmentő rendelkezés miatt, megalapozatlanságra hivatkozva, a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett bejelentett ügyészi fellebbezés folytán eljáró Egri Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2020. október 29. napján meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő, büntetendő rágalmozás vétségében. Ezért a vádlottat 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 1.500 Ft-ban állapította meg. Az így kiszabott összesen 300.000 Ft pénzbüntetés vonatkozásában rögzítette, hogy meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

A másodfokú bíróság elrendelte az ügyben szereplő videófelvétel végleges hozzáférhetetlenné tételét. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 12.090 Ft bünygyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet bevezető részében feltüntetni rendelte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét nyilvános, folytatólagos tárgyaláson hozta meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

[3] Az ügyészség az ítéletet tudomásul vette.

[4] Az ítélet ellen a vádlott jelentett be fellebbezést, mert álláspontja szerint az elsőfokú ítélet felelt meg a jogállami normáknak, valamint az európai bíróságok iránymutatásainak, az Alkotmánybíróság által lefektetett alkotmányossági kritériumoknak és a rendeltetésszerű jogalkalmazás elvárásainak. A másodfokú ítélet álláspontja szerint egyértelműen törvénysértő, melynek hatályon kívül helyezését indítványozta, valamint „az elsőfokú ítéletben foglalt – az Alkotmánybíróság autentikus jogértelmezését tükröző – és jogilag körültekintően, helyesen megalapozott indokolásának megfelelően bűncselekmény hiányában történő felmentésére” tett indítványt.

Fellebbezése indokolásában a vádlott az Alkotmánybíróság 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat [43] bekezdésében és [44] bekezdésében foglaltakat emelte ki, amelyekre alapítva véli indokoltnak felmentő rendelkezés meghozatalát az ügyben.

Kitért arra is a vádlott, hogy sajnálatosnak tartja, miszerint a kettős mérce felbukkanása tapasztalható jelen ügyben is, melynek kapcsán hivatkozott a másodfokú bíróság ítéletének [22] és [23] bekezdésében megfogalmazottakra, azt kifogásolva. A véleménynyilvánítás szabadságának indokolatlan korlátozása nem engedi meg a közhatalmat gyakorló hibaíra és mulasztásaira vonatkozó közéleti vitákat, melyek pedig a társadalom fejlődését szolgálják.

[5] A harmadfokú eljárásban a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 620. § (2) bekezdésének előírására tekintettel az ítéltábla védőt rendelt ki a vádlott védelme érdekében.

[6] A védő az ítéltáblához 2021. március 25. napján eljuttatott beadványában védence bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt. Kiemelte, hogy a vádlott az eljárás során végig ténybeli beismerő vallomást tett, videófelvételen szereplő kijelentések megtételét mindvégig elismerte egy kivétellel. Azt vitatta, hogy sértettl rendőr őrnagyot a rendőrség "bűnöző rétegéhez" tartozónak minősítette volna. A vádlott a személyét érintő körben, közérdeklődésre számot tartó ügyekben információ átadást, kritikát és bírálatot fogalmazott meg, melyek bűncselekményt nem valósítanak meg, mivel azok tényállítást nem tartalmaznak. A vádlott maga is az ügyben egyértelműen érintett volt. A vádlott kijelentéseinek megítélése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a közhatalmat gyakorló személyekkel szemben közügyekkel kapcsolatban megfogalmazott értékítélet, vélemény, bírálat nem lehet jogi felelősségre vonás alapja, amennyiben az személyüket, vagy családi életüket nem magán jelleggel érinti. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra is, hogy a sértettekkel, mint közhatalmat gyakorló személyekkel szembeni kritikai megállapítások tűrési kötelezettsége fokozottabb, velük szemben a véleménynyilvánítás megengedhető köre tágabb.

[7] A fellebbviteli főügyészség a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

III.

[8] Az ítéltábla az ügyben a Be. 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki.

[9] A nyilvános ülésről a vádlottat az ítéltábla értesítette az ügyiratban megtalálható cím⁷ címén, ahonnan „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a vétív, az értesítés szabályszerűnek tekintendő így a Be. 132. § (2) bekezdés b) pontja szerint, vagyis a nyilvános ülés megtartásának nem volt akadálya. A nyilvános ülés időpontjáig a Be. 39. § (3) bekezdés b) pontjának kötelező rendelkezésére figyelemmel lakcím változást a vádlott nem jelentett be az ítéltáblánál.

[10] A harmadfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az előterjesztett jogorvoslat joghatályos-e, a másodfellebbezés benyújtásának törvényes feltételei fennálltak-e.

[11] A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén.

A (2) bekezdés a) pontja szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette.

[12] A harmadfokú bírósági eljárás szabályait a Kúria 1. BK véleménye B/II. szám alatt értelmezi.

Úgy foglalt állást, hogy a büntetőeljárás törvény nem fellebbezési okot, hanem egy olyan eljárásjogi helyzetet szabályoz, amelynek bekövetkezése esetén a harmadfokú eljárás lehetősége biztosított.

Véleményében kizártnak tartotta azonban a fellebbezés lehetőségét akkor, amikor a másodfokú bíróság az első fokon felmentett vádlott esetében az eljárást megszünteti, vagy a megszüntetett eljárás esetén a vádlottat – a kényszergyógykezelés elrendelésétől eltekintve – felmenti, mert ezekben az esetekben eltérő okból ugyan, de tartalmilag nem kerül sor bűnösség megállapítására. Leszögezte azt is, hogy nyilvánvalóan nincs helye a harmadfokú eljárásnak, ha a másodfokú bíróság ügydöntő határozata nem tartalmaz a bűnösség körében eltérő rendelkezést.

Értelemszerűen nincs helye a harmadfokú eljárásnak, ha a vád tárgyává tett tények teljes körű értékelése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezése minősítésbeli tévedésen alapszik – pl. az alaki halmazat látszólagosságát megállapítva a cselekmény egységes minősítése helyett felment, – a másodfokú bíróság pedig – valóságos alaki halmazat megállapítását látva szükségesnek – a cselekmény törvényes minősítése helyett bűnösséget állapít meg abban a körben, amelyben az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott.

[13] A csupán a jogi minősítés körébe tartozó eltérő jogi értékelés a harmadfokú eljárás lefolytatását nem alapozza meg (Debreceni Ítéltábla Bf.I.553/2014/48. szám).

[14] A másodfellebbezés lehetőségét az nyitja meg, ha a másodfokú ítélet folytán a bűnösség köre megváltozik (BH2014. 44.).

[15] A Be. 615. § (2a) bekezdése 2021. január 1-i hatállyal kimondja, hogy nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[16] A Be. 615. § (3) bekezdése rögzíti, hogy a fellebbezés sérelmezheti
a) az ellentétes döntést, illetve
b) kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

(5) A másodfokú bíróság ítéletének a (3) bekezdésben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek.

[17] A fentiekből következően a bejelentett vádlotti másodfellebbezés joghatályos.

IV.

[18] A felülbírálat kapcsán az ítéltábla a következőket emeli ki:

[19] A Be. 617. § alapján a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket az e Részben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.

[20] A Be. 618. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság

a) a másodfokú bíróság ítéletének

aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését

ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és

b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

(2) A harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, valamint a szülői felügyeleti jogra és a polgári jogi igényekre vonatkozó rendelkezésekről is.

A Be. 618. § (4) bekezdése értelmében nem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek.

[21] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan betartásával jártak el az ügyben. Nem történt sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív eljárási hiba, amely a harmadfokú érdemi elbírálást kizárná.

[22] A Be. 618.§ (4) bekezdésére figyelemmel mivel a Nyíregyházi Rendőrkapitányság sértettet érintően a rágalmozás vétsége miatti felmentő rendelkezés másodfokon jogerőre emelkedett, az a harmadfokú felülbírálat tárgyát nem képezte.

V.

[23] A másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) bekezdése és (2) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, a fellebbezés elintézése érdekében a Be. 599. § (1) bekezdése felhívásával nyilvános ülést tartott.

A törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le a büntetőeljárást, a cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat felderítette, azok értékelésének eredményeként csaknem hiánytalan tényállást állapított meg, amelyet a törvényszék a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontja és 599. § (2) bekezdésének a) pontja alapján biztosított jogkörében azonban kisebb mértékben pontosított, illetve kiegészített (Be. 592. § (2) bekezdésének a) pontja) a részbeni megalapozatlanságot kiküszöbölve.

[24] Az így kiegészített, pontosított tényállás a másodfokú felülbírálat során irányadó volt (Be. 593. § (3) bekezdése).

[25] Ez a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, ezért azt az ítéltábla a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintette a Be. 619. § (1) bekezdésének megjelölésével.

VI.

[26] A vádlott által bűnösségének részbeni megállapítása miatt, felmentése érdekében bejelentett fellebbezése alaptalan.

[27] A törvényszék helytállóan vont következtetést a vádlott bűnösségére sértettl sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény kapcsán, a cselekmény jogi minősítése kifogástalan.

Egyetértett az ítéltábla a másodfokú bírósággal abban, hogy a vádlott közlését nem mondatonként, egymástól függetlenül, hanem egységes egészként kell vizsgálni, az abban elhangzottak magyar nyelv szerinti értelmezésére, jelentésére figyelemmel. A vádlott a kérdéses felvételen egyértelműen arról beszélt, hogy a rendőrség bűnöző rétege ellene koncepciós eljárásokat folytat, és erre hozta fel példaként sértettl rendőr őrnagy "brutális visszaélését".

A felvétel címét, teljes tartalmát tekintve a vádlott sértettet nem kevesebbel, mint konkrét ügyben, a vádlott ellen folyamatban lévő nyomozásban hivatali visszaéléssel, tanúvallomás meghamisításával, bizonyítékok eltüntetésével, bűncselekmények sorozatos elkövetésével vádolta. Zárszávában azt, hogy sértettet bűncselekmények elkövetésével vádolja, azzal is egyértelműsítette a vádlott, miszerint emiatt feljelentést tett és reméli, hogy a hatóságok

tisztességes rétegéhez tartozók majd példa értékűen megbüntetik sértettet, akit a szövegkörnyezetből kitűnően a rendőrség bűnöző rétegéhez sorolt.

[28] Nem kétséges, hogy a közszereplő kritikai megállapításokkal szembeni tűrési kötelezettsége szélesebb körű. Ugyanakkor jelen esetben a vádlott nem kritikát, nem véleményt fogalmazott meg, hanem tényként állította, miszerint sértett1 sértett különböző bűncselekményeket követett el. A véleménynyilvánítás szabadságába nem tartozik bele mások gyalázkodó jellegű, bűncselekmény elkövetésével történő vádolása. A sértett nem köteles eltűrni, hogy nagy nyilvánosság előtt róla más olyan kijelentéseket tegyen, amelyekkel bűnözőként állítja be. Az ilyen jellegű megnyilvánulások a rendőrségbe vetett bizalom megingatására is alkalmasak.

[29] A másodfokú bíróság helyesen világít rá az EBH2018.B.19. Elvi bírósági határozat ismertetése körében arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan, és nem élveznek védelmet a gyalázkodó, bűncselekmény elkövetésére utaló valótlan tartalmú tényállítások. Az olyan, közszereplő működésével kapcsolatos tényállítások, amelyek – valóságuk esetén – a közszereplő ellen büntetőeljárás, szabálysértési- vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait és alkalmasak a sértett jóhírének, becsületének megsértésére.

Az ártatlanság vélelme sértett1 rendőr őrnagyot éppúgy megilleti, mint bármely más személyt.

Ha név azt állította a vádlottnak, miszerint a kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv nem az általa előadottakat tartalmazza, a vádlott azt megelőzően, hogy az érintett büntetőjogi felelősségét jogerős bírói határozat megállapította volna, jogszerűen a tényállásban részletezett kijelentést nem tehette volna meg.

[30] A vádlott tudtával és akaratával a YouTube internetes csatornára feltöltött videófelvételhez bárki szabadon hozzáférhetett, a felvételt több százan látták is már. A vádlott egyértelműen a nyilvánosság számára készítette vagy mással készítette el a felvételt, hiszen annak elején a "közvéleményt", vagyis be nem határolható személyek nagy csoportját szólította meg, célja pedig a tájékoztatás volt.

[31] A vádlott által is hivatkozott 13/2014. (IV. 18.) AB határozat kiemeli, hogy a közéleti viták elválaszthatatlan részét alkotja a közügyek alakításában résztvevő személyek nyilvános bírálata is. A közügyek szabad vitatása így szükségszerűen együtt jár a közügyek formálóinak, vagyis a közszereplők ebbéli tevékenységének adott esetben akár éles hangú vagy túlzó kritikájával, illetve nézeteik hitelességének megkérdőjelezésével, szabad cáfolatával és bírálatával. A közéleti párbeszédhez és a közügyek vitatásához ugyanis szorosan hozzátartozik, hogy a közszereplők nyilatkozatai és tettei a nyilvánosság előtt mérettetnek meg. A demokratikus társadalmakban a közhatalom és a köztisztviséget gyakorlók ellenőrzésének és ellenőrizhetőségének garanciája felöleli a közszereplők bírálatának szabadságát is. Ennek érvényesüléséhez pedig nélkülözhetetlen követelmény, hogy a polgárok különféle retorziók és hátrányos következményektől való félelem nélkül vehessenek részt a

közéleti vitákban. E megfontolás alapja, hogy a közügyeket érintő véleménynyilvánítás középpontjában elsősorban a politikai közösség demokratikus működése és nem a szólással, bírálattal érintett közszereplő személye áll.

[32] A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint azonban meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibe vételével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik.

[33] Az előbbivel összhangban határozta meg az Alkotmánybíróság a közéleti szereplőket illető bírálat büntetőjogi megítélésének alkotmányossági szempontjait a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban. Az Alkotmánybíróság a "közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében" hangsúlyozta az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítások különösen erős védelmét, amely a túlzást vagy provokációt magukban foglaló kifejezésekre is kiterjed. Emellett az Alkotmánybíróság a szólásszabadság határaitól mondottakat is megerősítette: a közszereplőt érintően gyakorolt véleménysszabadság sem nyújt már védelmet a magán – vagy családi élettel kapcsolatos öncélú kifejezések használatára, továbbá "nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet".

[34] A 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat is a fenti alapvetéseket érvényesítve döntött büntető ítélet alkotmányosságáról. Az Alkotmánybíróság a mérlegelés alkotmányossági követelményeit akként foglalta össze, hogy először az adott közlésnek a közügyek vitájához való tartozásáról kell döntenie, majd a kijelentés értékítélet vagy tényállás jellegéről kell állást foglalni, és az értékítéletek körében ezt követően azt kell megítélni, hogy a véleménynyilvánítás az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlését valósította-e meg.

[35] A vádlott által a fellebbezése indoklásában külön megjelölt 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat [43] bekezdése értelmében egy konkrét ügyben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a támadott ítélet indoklásából nem tűnnek ki azok az indokok, amelyek alapján a szóban forgó tényállítás "kizárólag a terhelt és a sértett viszonylatában, nem pedig helységi közléte szempontjából bír jelentőséggel", amiért a valóság bizonyíthatóságának alapjául szolgáló közérdek nem áll fenn. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közügyek alakítóinak személyiségét, hitelességét érintő megnyilvánulások általában a közügyek vitájának védett körébe tartoznak. Az alkotmányjogi panasszal támadott adott bírói döntés nem ad számot arról, hogy a közmeghallgatáson a helyi közhatalom – gyakorlás szempontjából kiemelkedően fontos szereplőre, a jegyzőre vonatkozó tényállítás milyen szempontok mérlegelésével került ki a közügyek vitájának köréből. Ilyen irányú indoklás nélkül a véleménynyilvánítás büntetőjogi korlátozása szintén nem tekinthető megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság álláspontja nyomán az előbbieken hivatkozott bírói döntés nem áll összhangban az ügyben szükséges bírói mérlegelés alkotmányossági szempontrendszerével. Mindezt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az

alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.

[36] Az Alkotmánybíróság a mérlegelés alkotmányossági követelményeit, visszautalva a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatra, akként foglalta tehát össze, hogy először az adott közlésnek a közügyek vitájához való tartozásáról kell dönten, majd a kijelentés értékítélet vagy tényállítás jellegéről kell állást foglalni. Az értékítéletek körében ezt követően azt kell megítélni, hogy a véleménynyilvánítás az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlését valósította-e meg.

[37] Az ítéltábla egyezően a másodfokú bírósággal arra az álláspontra jutott, hogy a vádlotti közlések közügyek vitájához való tartozása megállapítható. A vádlott a rendőrség munkájáról tett közléseket és ennek keretében kifejezetten sértettl sértettéről konkrét tényeket állított egy adott ügyben, miszerint jegyzőkönyvet hamisított, csatolni kívánt bizonyítékokat figyelmen kívül hagyott. A vádlott emiatt büntető feljelentést tett ellene hivatali visszaélés és egyéb bűncselekmények okán. Az ügyben szereplő videófelvételen a vádlott elmondja, hogy bemutatásra kerül „brutális rendőri visszaélés”.

Az ítéltábla abban is egyetértett a törvényszékkal, hogy a vádlott által közöltek nem minősülnek értékítéletnek, hanem azok tényállítások és sértettl sértettet érintik.

[38] Az EBH2014.B.16.I. része alapján a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, nem pedig véleménynyilvánítás – és ezért rágalalmazást valósít meg – valamely közszereplőről (polgármester) a tevékenységét ismertető kiadványban "Fatolvajlások" címszó alatt annak állítása, hogy nevezett másokat megrövidített vagy dolgokat tulajdonított el.

E kijelentések ugyanis olyan tényállítások, amelyek valóságuk esetén büntetőeljárás vagy szabálysértési eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak a sértett ellen. E tényállítások meghaladják a véleménynyilvánítás szabadságának határát, és a nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás bűncselekményének megállapítására adhatnak alapot.

[39] A BH2011.186. számú eseti döntés rögzíti, hogy a közszereplővel kapcsolatban olyan tényre utaló kifejezések napilapban, olvasói levélben való közlése, amelyek – valóságuk esetén – alkalmasak a közszereplő ellen büntetőeljárás indítására, túlmege a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos szabadságán, és nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás bűncselekményének a megállapítására adhat alapot; a valóságbizonyításnak ez esetben is helye van.

[40] A fentiek értelmében a másodfokon eljáró törvényszék helytállóan mondta ki bűnösnek a vádlottat sértettl sértett sérelmére megvalósított, a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségében.

[41] A Btk. 229. § (1) bekezdése kimondja, hogy a 226 – 228. §-ban meghatározott bűncselekmény miatt nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul.

A (2) bekezdés folytán a valóság bizonyításának akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta.

[42] A rágalmazás, a becsületsértés és a kegyeletsértés megvalósulásának nem feltétele, hogy a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, tényre közvetlenül utaló kifejezés, illetőleg egyéb kifejezés használata tartalmilag valótlan legyen, vagyis ezek a bűncselekmények ténybeli valóságuk esetén is létrejönnek; másfelől azonban a szólásszabadság, az igazmondás igénye és a közérdekű bírálat követelménye, valamint a társadalmi igazságosság szempontjai is alapvető jelentőségűek. Ezt a két– egymásnak ellentmondó – érdeket a büntetőtörvény úgy egyeztetette össze, hogy a társadalmi együttélésből folyó követelményekre tekintettel megvonta a szólásszabadság határait, ugyanakkor azonban a Btk. 15. § h) pontja alá eső büntethetőséget kizáró okot létesített, ha a rágalmazást, a becsületsértést vagy a kegyeletsértést megvalósító magatartás során a becsület csorbítására objektíve alkalmas tényállítás valónak bizonyult.

A szólásszabadság által biztosított lehetőség nem érvényesül azonban parttalanul: ez a jog nem biztosít büntethetőséget kizáró okot annak a javára, aki rosszindulatból, önző kíváncsiságból, szenzációhajhászásból, felelőtlenül vájkál mások magánéletében. Aki a más becsületének a csorbítására alkalmas – objektíve azonban a valóságnak megfelelő – tényt állít, a büntethetőséget kizáró ok folytán csak akkor mentesülhet a büntetőjogi felelősség alól, ha az ilyen magatartás tanúsítása társadalmilag szükséges és indokolt volt. Ezt a célt a törvény úgy kívánja elérni, hogy a valóság bizonyítását feltételekhez köti: ezt csupán akkor engedi meg, ha a tény állítását vagy a híresztelését a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke tette indokolttá. (Magyar Büntető jog Kommentár a gyakorlat számára, szerkesztő: dr. Kónya István, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2013).

[43] A rágalmazás esetén büntethetőséget kizáró ok valósul meg, ha közérdekből vagy méltányolható magánérdekből tett tényállítás valónak bizonyul, mely abban az esetben is megállapítható, ha a társadalom egyes közösségeinek szűkebb körét érinti; a valóság bizonyítása elrendelésének elmulasztása olyan anyagi jogi szabálysértésként értékelhető, amely a meghozott határozat hatályon kívül helyezését eredményezheti (BH2000. 285.).

[44] A valóság bizonyításának tárgya a tényállítás, így nem lehet a tárgya a valóság bizonyításának az olyan nyilatkozat, amely nem tényállítást foglal magában, vagyis a szidalmazó, gyalázkodó tulajdonságjelzések nem képezhetik a valóság bizonyításának a tárgyát.

Nem lehetnek a valóság bizonyításának a tárgyai az olyan kijelentések sem, amelyek nem egyedileg körül határolt eseményekre, történésekre vonatkoznak, mivel ezeknél nem "egy" meghatározott konkrét esemény lenne a bizonyítás tárgya.

Az ítélezési gyakorlatban szerzett tapasztalatok szerint többnyire a valóság bizonyításának a tárgyai a tényállítások, bár a törvény rendelkezése folytán a híresztelés és a tényre közvetlenül utaló kifejezés használata esetén is helye lehet a valóság bizonyítása elrendelésének (BH 1994. 356.).

A valóság bizonyítását a törvény ahhoz a feltételhez köti, hogy a tény állítását, a híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokoltá tegye. (BH2008. 81., BH1994. 121.).

[45] A valóság bizonyítása elrendelésének feltétele a nyilatkozat társadalmilag szükséges voltának a valószínűsítése. Az officialitás elvénél fogva a bíróságnak a terhelt vagy védője kérelme nélkül, akár hivatalból is el kell rendelnie a valóság bizonyítását, amikor azt a közérdek vagy bárkinek a jogos magánérdeke indokoltá teszi.

A büntetőeljárás egyik alapelve az ártatlanság vétele (Be. 1. §), amely alól a Btk. 229. §-ban foglalt rendelkezés kivételt tesz, az említett alapelv áthágását azonban a társadalmi érdekeknek a megvalósulása indokolja. A valóság bizonyítása annyiban jelenti az említett eljárásjogi alapelv áttörését, hogy ennek során a terheltre hárul állításai valósága bizonyításának a terhe. A valóság bizonyítása során azt kell bizonyítani, amit az elkövető állított, vagyis a lefolytatandó bizonyítás kereteit és határait az állított tény határozza meg.

A büntethetőség objektív akadály, ha az állított tény valóban bizonyult, más szóval csak a bebizonyított valóság zárja ki az elkövető büntetlenségét. Abban az esetben, ha a valóság bizonyítása során a tényállítás tartalmi valósága tekintetében a bíróság meggyőződése nem alakult ki: a terhelt bűnösségét meg kell állapítani (Magyar Büntető jog Kommentár a gyakorlat számára, szerkesztő: dr. Kónya István, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2013).

[46] Az elsőfokú bíróság ítéletének 3. oldalán az utolsó bekezdésben olvasható, hogy a vádlott által sértett rendőr őrnagy ellen a Btk. 343. § (1) bekezdésének c) pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt tett feljelentést a Központi Nyomozó Főügyészség Debreceni Regionális Osztálya 3. Nyom. 692/2016/1. számú határozatával elutasította, a határozat tartalma szerint a bűncselekmény gyanújának hiánya miatt a Be. 174. § (1) bekezdésének b) pontját felhívva.

[47] A kérdéses videófelvételen a vádlott előbbiekből következően tehát valótlan tényállítást tett sértett rendőr sértettet érintően bűncselekmény elkövetése miatt. Külön valóság bizonyítását nem kellett így lefolytatni az ügyben.

[48] A büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket a másodfokon eljáró bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel. További enyhítő körülmény azonban a cselekmény elkövetése óta eltelt csaknem 5 éves időmúlás, melynek nyomatéka nagyobb, hiszen az elévülési időt is megközelíti a (Kúria 56. BK vélemény III /10.)

[49] Külön enyhítő körülmény az eljárás elhúzódása.

[50] A vádemelésre 2017. június 27. napján került sor.

Az elsőfokú ítélet kihirdetése 2019. február 5. napján volt. A másodfokú döntés időpontja nyilvános ülés keretében 2020. október 29. napja.

[51] Az eljárás elhúzódása kapcsán a 2/2017. (II. 10.) AB határozat 1. pontja alatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 258. § (3) bekezdésének e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

[52] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[53] A korábbi Be. 258. § (3) bekezdése rögzíti: Az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása összefüggően tartalmazza

e) a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény jogi minősítését, büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, illetőleg ezek mellőzése esetén e döntés indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

[54] Az Alkotmánybíróság fent hivatkozott határozatának indokolásában az alábbiakat fejtette ki:

[55] A bírói gyakorlat enyhítő körülményként veszi figyelembe az időmúlást, és a büntetés kiszabása során értékeli (56/2007. BKv. III/10.).

[56] A büntetőeljárás elhúzódása azonban nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. Egy hosszú ideig tartó eljárás is eleget tehet az ésszerű határidő követelményének, míg egy abszolút tartamában rövidnek látszó eljárás ugyanakkor megsértheti az alaptörvényi elvárást. Az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitás mutatott, és a lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a bíróság az ésszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Az időmúlás helyett az elhúzódó

eljárásra utalás tehát az ügyben eljáró bíróságok (hatóságok) azon tétlenségének az elismerése, amelyet az eljárás egyes szakaszaiban tanúsítottak.

[57] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzódó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvény-ellenesség orvosolható a büntetéskiszabás során. Amennyiben az ítélet indokolásából megállapítható, hogy a bíróság az eljárás elhúzódására tekintettel a terheltet a büntetés kiszabása során valamilyen „kedvezményben részesített”, vagyis az időmúlásra, az eljárás elhúzódására tekintettel enyhébb büntetést szabott ki, vagy a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, akkor a terhelt az ésszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogának a megsértésére a továbbiakban megalapozottan nem hivatkozhat.

Az időmúlásnak a BK. véleményben szereplő meghatározása a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. Az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódásának a rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal.

[58] Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a korábbi Be. 258. § (3) bekezdésének e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben kiszabott büntetést vagy intézkedést kifejezetten az eljárás elhúzódására tekintettel enyhíti, ennek indokait az ítélet indokolásában részletesen fejtsse ki. Az ítélet indokolásának ebben az esetben tartalmaznia kell, hogy a büntetőjogi jogkövetkezmény enyhítése a büntetőeljárás – terheltnek fel nem róható – elhúzódása miatt történt. Ugyanígy amennyiben az eljáró bíróság nem csak az időmúlást kívánja enyhítő körülményként figyelembe venni, hanem a bírósági eljárás – terheltnek fel nem róható – elhúzódását is orvosolni kívánja, azt is részletesen indokolnia kell. A bíróságnak az ítélet indokolásában – rövidített indokolás esetén is – részleteznie kell a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a terheltnek nyújtott kedvezményt. Így különösen, ha ezen okból a bíróság más büntetési nemet, a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, vagy a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette. A bíróságnak meg kell határoznia azt a mértéket is, amellyel a kiszabott büntetést vagy az intézkedést enyhítette.

[59] A Be. 564. § (4) bekezdésének b) pontja előírja: ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntető eljárás elhúzódását, akkor az erre való utalást is tartalmaznia kell a bűnösséget megállapító ítélet indokolásának.

[60] A Btk. 226. § (1) bekezdésben meghatározott és (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő nagy nyilvánosság előtt megvalósított rágalmozás vétségének elkövetője két évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel büntethető.

[61] A büntetés kiszabása során irányadó körülményekre, a Btk. 79. §-ban foglalt büntetési célokra figyelemmel, a fokozatosság elvét szem előtt tartva a másodfokú bíróság törvényesen szabta ki a vádlottal szemben az eljárás elhúzódása okán is a pénzbüntetést, e körben a Btk. 33. § (4) bekezdése külön felhívandó.

[62] A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre történő átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) bekezdésén és (2) bekezdésén alapul.

[63] A törvényszék ítéletének egyéb rendelkezései is helyesek.

[64] A nyilvános tárgyalást érintően a harmadfokú bíróság a folytatólagos megjelölést mellőzte.

[65] A Be. 451. § (2) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a határozat bevezető része tartalmazza: ha a bíróság a határozatot tárgyaláson hozta meg, a bírósági eljárás helyét, a bírósági eljárás formáját, és azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e.

A bíróság tehát a határozatot tárgyaláson, nyilvános ülésen, ülésen, vagy tanácsülésen hozza meg. A tárgyalás vagy nyilvános ülés esetén a határozat – ha több tárgyalás volt az ügyben, külön tárgyalási napokra jelezve – a nyilvános vagy zárt jellegére való utalást is magában foglalja, továbbá a Be. 438. § (2) bekezdése alapján külön feltüntetve azt is, ha a zárt tárgyaláson hozott határozatot nyilvánosan hirdeti ki (Kommentár a büntetőeljárás törvényhez, főszerkesztő Dr. Polt Péter, Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2018.).

[66] A Be. 561. § (1) bekezdése folytán az ügydöntő határozat bevezető részében kell feltüntetni a tárgyalási napok megjelölését is.

[67] Mindezekből az a következtetés vonható le, hogy a nyilvános tárgyalás esetén a folytatólagos utalás feltüntetése a törvény szövegéből nem vezethető le.

[68] A kifejtettetekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően a törvényszék ítéletét a Be. 621. § (1) alapján megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta a Be. 623. § (1) bekezdése értelmében.

[69] A harmadfokú eljárásban felmerült kirendelt védői díj a 32/2017. (XII.27.) IM rendelet 7.§ (1) és (3) bekezdései alapján került meghatározásra.

A bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a harmadfokú eljárásban a Be. 613.§ (1) bekezdésén és Be. 574. § (1) bekezdésén alapul, figyelemmel a Be. 617. §-ban rögzítettekre is.

[70] A harmadfokú eljárásban az ítélet meghozatalára tanácsulésen a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 210. § (7) bekezdése alkalmazásával került sor.

Az ítéltábla az ügydöntő határozatot a Be. 452. § (1) bekezdése szerint foglalta írásba, amely teljeskörűen tartalmazza a Be. 561. § (3) bekezdésében foglaltakat, annak közlése kézbesítés útján történik.

Debrecen, 2021. június 8.

Dr. Balla Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó bíró,
Dr. Gömöri Olivér s.k. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.144/2019/11. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2021. június 8.

Dr. Balla Lajos s.k.
a tanács elnöke